

HRVATSKI VOJNIK

ISSN 1330 - 500X

PRINTED IN CROATIA

0 0 4 0 9

9 177133 015000 3

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

RAZGOVOR

PUKOVNIK MIRKO STOŠIĆ

ZAPOVJEDNIK SREDIŠTA
ZA BORBENU OBUKU HKoV-a

2. MEHANIZIRANA BOJNA

GROMOVI

JADRANOM ZAPLOVILI VUKOVAR I DUBROVNIK

Obuka za misiju ISAF
prvog multinacionalnog
CS OMLT-a

HRVATSKI
I AMERIČKI
VOJNICI ZAJEDNO
U MISIJU

U BROJU OD 13. VELJAČE
POKLANJAMO CD KLAPE
HRM-a - SVETI JURAJ
"RUŽO CRVENA"

POVRATAK NUKLEARNE ENERGIJE

Pripremio Domagoj VLAHOVIĆ

WASHINGTON

GODINA DOČASNIKA

Američka kopnena vojska je 2009. proglasila "godinom dočasnika", sa željom da im na taj način zahvali što predstavljaju "najbolju svjetsku skupinu vojnih profesionalaca". Nastavljajući s komplimentima, Amerikanci svoje dočasnike nazivaju "kraljevicom američke vojske". Godina dočasnika neće biti obilježena samo formalno, nego će se tim povodom organizirati promidžba sveopćeg razumijevanja uloge i odgovornosti današnjih dočasnika. Uz to, predviđeni su razni programi kojima će se poboljšati i ubrzati profesionalni razvoj dočasničkog zbora većom naobrazbom, fizičkom spremnošću te novim programima vođenja.

LIVERPOOL

POSJET ANFIELDU

Zahvaljujući im za doprinos britanskim oružanim snagama, predstavnici svjetskog nogometnog giganta FC Liverpoola omogućili su vojnicima 1. bojne Kraljevske irske regimente posjet poznatom stadionu Anfield. Tridesetoricu vojnika između ostalih su dočekale klupske legende John Barnes i Alan Kennedy. Neki od igrača su prenijeli i svoja zanimljiva iskustva iz vremena kad je bilo normalno da nogometaši služe vojsku. Štoviše, nekadašnji kapetan Ron Yeats je 1961. potpisao za *Crvene* u vojnoj odori. Sigurno bi i u Hrvatskoj bilo zainteresiranih vojnika koji bi posjetili svoje favorite, ponajprije *Plave* i *Bile*...

MoD UK

WASHINGTON

HEROJ S VOJNOM PROŠLOŠĆU

Snimka spretnog manevra američkog civilnog pilota Chesleya Sullenbergera obišla je svijet. Znanje i iskustvo iskusnog letača bilo je ključno u spasu 155 ljudi. Veliki putnički zrakoplov sletio je na rijeku Hudson ubrzo nakon što su, zbog *sudara* s jatom ptica, otkazala oba motora. Američko ratno zrakoplovstvo brzo je s ponosom istaknulo da je Sullenberger nekada bio njihov pripadnik. Početkom 70-ih je završio Zrakoplovnu akademiju i od 1973. do 1980. je upravljao lovcem F-4 Phantom II. Danas slavni pilot nekada je bio i obučni časnik u bazama u Europi i na Pacifiku.

PRAG

MANJE VOJNIKA U INOZEMSTVU

Ministerstvo obrany

Češka vlada je 19. siječnja odobrila plan smanjenja broja vojnika u međunarodnim misijama, i to nakon što je parlament odbio povećanje. Za ISAF je bilo predviđeno 645 vojnika, no bit će ih 480, s tim da će ih se stotinjak vratiti u Češku do kraja ove godine. Na Kosovu će u sklopu KFOR-a biti 430 Čeha, s pričuvnom postrojbom od njih 120 koji će biti u domovini. Uz to, Češka će od svibnja do kolovoza biti zadužena za nadgledavanje zračnog prostora triju baltičkih republika. Za to će se, uključivši i pilote, brinuti 75 pripadnika ratnog zrakoplovstva. Predsjednik Vlade Vaclav Klaus nada se da je postignut dogovor i da će novi prijedlog proći u parlamentu.

MADRID

TRAGIČAN DAN

Za španjolsko ratno zrakoplovstvo ovogodišnji 20. siječnja će, nažalost, biti upamćen kao tragičan. Naime, ujutro toga dana tijekom rutinskog vježbovnog leta srušila su se dva lovačka zrakoplova F1 Mirage. Poginula su trojica zrakoplovaca, inače stacioniranih u zračnoj bazi u Albaceteu. Prve istrage još nisu pokazale jesu li se zrakoplovi sudarili ili se svaki srušio zasebno, prenosi britanski *The Times of London*.

8

JADRANOM ZAPLOVILI VUKOVAR I DUBROVNIK

Instruktorska obuka po ugovoru mora završiti 30. travnja ove godine, a raketne topovnjače *Vukovar* i *Dubrovnik* će u punopravnoj operativnoj uporabi biti do 30. lipnja

"Jednom *Grom*, zauvijek *Grom*" geslo je pod kojim i danas postoji postrojba Oružanih snaga, a naziv i oznaku nekadašnje 2. gardijske brigade naslijedila je 2. mehanizirana bojna Gardijske motorizirane brigade. U sastavu bojne je čak oko 90 posto "starih" *Gromova*, a gotovo polovica ima ratno iskustvo

GMTBR - 2. MEHANIZIRANA BOJNA *GROMOVI* Jednom *Grom*, zauvijek *Grom*

12

4

Hrvatski i američki vojnici zajedno u misiji

Krajem ožujka u Afganistan će se uputiti prva rotacija multinacionalnog Combat Support OMLT-a u kojem će uz 12 pripadnika naših OSRH-a biti i 12 pripadnika američke vojske Nacionalne garde Minnesote. Riječ je o MN CS OMLT-u u kojem je Republika Hrvatska vodeća nacija a zapovijedat će im časnik naših Oružanih snaga. Trenutačno se nalaze u Gašincima na pojedinačnoj obuci koja se provodi u doista ekstremnim uvjetima

MORH I OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Prigodno druženje s najtežim ratnim vojnim invalidima
- 10 **RAZGOVOR - PUKOVNIK MIRKO STOŠIĆ**
Imamo potencijale i resurse kao nijedna zemlja u okružju
- 15 **VOJNA PSIHOLOGIJA**
Motivacija za vojni poziv

VOJNA TEHNIKA

- 16 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 21 **ENERGETSKA SIGURNOST**
Veliki povratak nuklearne energije?
- 23 **ZRAKOPLOVSTVO**
Kuda idu bespilotne letjelice?
- 24 **MORNARICA**
Svjetsko tržište korveta i fregata (II. dio)
- 25 **VOJNA POVIJEST**
Dassault Super Mystere

MAGAZIN

- 26 **PODLISTAK**
David Schwarz - nezasluzeno u sjeni Zeppelina (I. dio)
- 28 **DOMOVINSKI RAT**
Oduzimanje oružja TO SR Hrvatske (III. dio)
- 29 **DUHOVNOST**
Jesmo li spremni učiti od drugih?
- 30 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 31 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Oklopno sanitetsko vozilo

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Krajem ožujka u Afganistan će se uputiti prva rotacija multinacionalnog Combat Support OMLT-a u kojem će uz 12 pripadnika naših OSRH-a biti i 12 pripadnika američke vojske Nacionalne garde Minnesote. Riječ je o MN CS OMLT-u u kojem je Republika Hrvatska vodeća nacija a zapovijedat će im časnik naših Oružanih snaga. Trenutačno se nalaze u Gašincima na pojedinačnoj obuci

Hrvatski i američki ZAJED

Bojnik Ivan Galović prvi je časnik naših Oružanih snaga koji će u misiji ISAF u Afganistanu zapovijedati američkim vojnicima. Naime, krajem ožujka u Afganistan će se uputiti prva rotacija multinacionalnog Combat Support OMLT-a u kojem će uz 12 pripadnika naših OSRH-a biti i 12 pripadnika američke vojske Nacionalne garde Minnesote. Riječ je o MN CS OMLT-u u kojem je Republika Hrvatska vodeća nacija, a i ova suradnja s pripadnicima Nacionalne garde Minnesote potvrđuje kontinuitet dobrih partnerskih odnosa i povjerenja SAD-a i Hrvatske.

Uz zapovjednika tima, pripadnici naših Oružanih snaga će obavljati i dužnost obavještajnog časnika, te pokrivati tri satnije i to izvidništvo, inženjeriju i topništvo. Američka strana će uz prvog dočasnika svoje ljude imati u zapovjednoj satnji i stožeru, a jedna i druga strana će u timu imati po četiri vozača. MN CS OMLT će biti u sastavu CS kandaka (bojne) 209. korpusa, RC North. U Afganistanu će im zadaća biti mentoriranje pripadnika afganistanske vojske-ANA i to u izvidništvu, topništvu, inženjeriji, zapovjednoj satnji te mentoriranje stožera bojne.

Nakon prvog dijela obuke koji svaka strana provodi u svojoj zemlji, početkom veljače na vojnom poligonu Gašinci započet će zajednička obuka. Provodit će je naši instruktori, a nositelj cjelokupne aktivnosti jest Zapovjedništvo za obuku i doktrinu Fran Krsto Frankopan (ZOD). U obuci su angažirane i druge postrojbe OSRH-a koje su i inače uključene u obuku naših vojnika za sudjelovanje u međunarodnim misijama, a provodi se na engleskom jeziku. Zapovjednik našeg prvog CS OMLT-a bojnik Ivan Galović, zapovjednik

pješačke bojne pješačke pukovnije ZOD-a, bio je i naš prvi promatrač u UN misiji u Obali Bjelokosti. Ova zadaća za njega, kao i za ostale članove tima jest novi izazov, dano im je veliko povjerenje ali i obveza. Trenutačno se nalaze u Gašincima na pojedinačnoj obuci koja se provodi u doista ekstremnim uvjetima. Traje dva tjedna a u sklopu nje se provodi pješačka obuka s gađanjem i to iz jurišne puške G-36, samokresa HS 2000, strojnice PKT 7,62x54mm i teške strojnice Browning 12,7mm što će biti posadno oružje ugrađeno na vozila kojima će se koristiti u misiji, te iz RBC 40 mm i RPG-7. Uvježbava se i proces donošenja odluke, te se provodi i obuka iz sustava veza i ISAF procedura i dr. Taktičke radnje uvježbavat će se tijekom zajedničke obuke.

Obuka za HMMWV

U sklopu pripreme CS OMLT-a prvi put se provodi i obuka vozača za upravljanje višenamjenskim lakim vozilima HMMWV. Obuku na dva vozila što su početkom siječnja stigla u pješačku pukovnicu, provode stožerni narednik Krešimir Grljušić i narednik Goran Steiner, djelatnici Zapovjedništva ZOD-a. Certifikat za instruktore vozače za HMMWV dobili su na obuci u Minnesoti. Potvrdili su nam da su njihova iskustva s ovim vozilima vrlo dobra.

Devet polaznika tijekom jednotjedne obuke, osim što su se osposobili za upravljanje vozilima, dobili su i priliku njihove karakteristike ispitati u doista ekstremnim uvjetima. Naime, niske temperature, snijeg i led obuku su učinili itekako zanimljivom, dinamičnom i izazovnom, a nadzirala su je i dva instruktora iz Nacionalne garde Minnesote. Bojnik Galović je uvjete obuke vozača ocijenio izvrsnima, a i američki instruktori su, kazao je, više nego zadovoljni jer iznimno rijetko imaju priliku raditi u takvim vremenskim uvjetima. "Obuka je doista dinamična a najzanimljivije je s obzirom na vremenske uvjete da teren za pojedine dijelove obuke ne treba posebno

U sklopu pripreme CS OMLT-a prvi put se provodi i obuka vozača za upravljanje višenamjenskim lakim vozilima HMMWV. Devet polaznika tijekom jednotjedne obuke, osim što su se osposobili za upravljanje vozilima, dobili su i priliku njihove karakteristike ispitati u doista ekstremnim uvjetima

vojnici NO U MISIJU

“Ovo je za nas veliki izazov. Trebamo se pokazati i kao dobri domaćini i dobra vodeća nacija u OMLT-u jer će to otvoriti dobar put onima koji će doći poslije nas. To je za nas velika odgovornost stoga i ne čudi što su postrojbe za realizaciju ove zadaće dale svoje najbolje ljude od kojih je većina već bila u misiji ISAF”, ističe bojniki Ivan Galović

MN CS OMLT će biti u sastavu CS kandaka (bojne) 209. korpusa, RC North. U Afganistanu će im zadaća biti mentoriranje pripadnika afganistanske vojske-ANA i to u izvidništvu, topništvu, inženjeriji, zapovjednoj satniji te mentoriranje stožera bojne

pripremati”, rekao je bojniki Galović. Svladavanje uskih prolaza, prelaz preko mosta, vožnja na manevarskom zemljištu, svladavanje vodene prepreke samo su neke od zadaća u kojima su vozači uvježbavali i testirali svoje, ali i sposobnosti i izdržljivost vozila.

Veliki angažman ZOD-a

Iz OSRH-a u MN CS OMLT-u su djelatnici iz sastava pješake pukovnije, te topničko-raketne i inženjerijske pukovnije, GMTBR-a i VoB-a. Bojniki Galović više je nego zadovoljan potporom koju dobivaju u provedbi ove zadaće. Napomenuo je kako je to najvećim dijelom zasluga Zapovjedništva ZOD-a, pješake pukovnije i OSMVO (Obučno središte za međunarodne vojne operacije). Za ovu zadaću oni su, ističe Galović, angažirali svoje najbolje ljude kako bi pravodobno i kvalitetno opskrbili tim, te osigurali instruktore i logističku potporu za sve aktivnosti koje se u sklopu obuke provode. To je itekako potrebno jer ovaj naš prvi CS OMLT ima dvostruku zadaću.

“Ovo je za nas veliki izazov. Trebamo se pokazati i kao dobri domaćini i dobra vodeća nacija u OMLT-u jer će to otvoriti dobar put onima koji će doći poslije nas. To je za nas velika odgovornost stoga i ne čudi što su postrojbe za realizaciju ove zadaće dale svoje najbolje ljude od kojih je većina već bila u misiji ISAF”, kazao je bojniki Galović. S obzirom na to da se do sada obuka kao i opremanje našeg ope-

Bojniki Ivan Galović prvi je časnik naših Oružanih snaga koji će u misiji ISAF u Afganistanu zapovijedati i američkim vojnicima

rativno-mentorskog tima odvija planiranom dinamikom vjeruje da će u Afganistanu obaviti dobar posao iako će im, jer su prvi, ipak biti teže. No, zbog kvalitete obuke te znanja i vještine kojima vladaju, ne sumnjamo da će i ova rotacija kao i sve dosadašnje polučiti dobre rezultate i uspješno obaviti sve zadaće, te da će iskustva koja steknu u misiji iskoristiti u pripremi i obuci sljedećih rotacija. ■

PRIGODNO DRUŽENJE s najtežim ratnim vojnim invalidima

Snimio Tomislav Brandt

Povodom obilježavanja 17. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske, za najteže ratne vojne invalide i članove njihovih obitelji 17. siječnja u Ministarstvu obrane organizirano je prigodno druženje, na kojemu su bili potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor i ministar obrane Branko Vukelić te ravnatelj policije Vladimir Faber.

Tradicionalno druženje sa stopostotnim hrvatskim ratnim vojnim invalidima u MORH-ovom restoranu "Zvonimir" održano je u organizaciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, čijem su se pozivu odazvali brojni uzvanici. Pozdravljajući okupljene uime Vlade RH i premijera Ive Sanadera, potpredsjednica i resorna ministrica Kosor izrazila je zadovoljstvo što svi stopostotni HRVI prve skupine u potpunosti ostvaruju svoja zakonom utemeljena prava, stambeno su zbrinuti te imaju odgovarajuću zdravstvenu njegu. Ističući da je skrb o hrvatskim braniteljima te napose najtežim ratnim vojnim invalidima zajednička briga triju resornih ministarstava, poručila je da im je zajednička zadaća očuvanje dostojanstva hrvatskih branitelja i Domovinskog rata.

Izražavajući dobrodošlicu uime domaćina, ministar Vukelić posebno je izrazio zadovoljstvo što su se okupili u prostoru Ministarstva obrane, čija su im vrata, poručio je, uvijek otvorena. Podsjećajući da će Hrvatska u godini obilježavanja 17. obljetnice međunarodnog priznanja slaviti i prijam u punopravno članstvo NATO saveza, istakao je da su hrvatski branitelji najzaslužniji za takav razvoj događaja te je ujedno zahvalio najtežim ratnim vojnim invalidima na njihovu golemu doprinosu. I ravnatelj policije Faber je istaknuo njihove zasluge u obrani i oslobađanju domovine, napominjući da jezgrou MUP-a čine sudionici Domovinskog rata te da im se stoga s punim povjerenjem uvijek mogu obratiti.

Uime invalida riječi zahvale za potporu koju im pružaju državne strukture i mjerodavne institucije uputio je predsjednik Udruge 100%-tnih HRVI I. skupine Đuro Glogoški, a među ostalim je izrazio zahvalnost Ministarstvu obrane što je najtežim ratnim vojnim invalidima omogućilo liječenje u hiperbaričnoj komori Instituta pomorske medicine HRM-a u Splitu.

M. ALVIR

RIJEČI BLAGOSLOVA U MORH-U

Vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac predvodio je 16. siječnja obred božjeg blagoslova prostorija MORH-a i GS OSRH, kojemu su nazočili ministar obrane Branko Vukelić, načelnik GS OSRH general zbora Josip Lucić, državni tajnici Mate Raboteg i Željko Goršić i drugi najviši dužnosnici.

Osim blagoslovne molitve, vojni ordinarij je u predvorju MORH-a nazočnima uputio i nekoliko prigodnih riječi, istaknuvši da je "nova godina i prag nade koji svaki čovjek želi prijeći". Govoreći o sadašnjem trenutku, mons. Jezerinac je rekao da kriza ne mora značiti samo opasnost, nego i zaokret, novi početak. "Najveća kriza današnjeg svijeta ne odnosi se na ekonomski sustav, nego na sliku o čovjeku", ustvrdio je monsinjor kojemu se u riječima blagoslova pridružio i glavni vojni vikar Josip Šantić.

Snimio Davor KIRIN

D.V.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Instruktorska obuka po ugovoru mora završiti 30. travnja ove godine, a raketne topovnjače *Vukovar* i *Dubrovnik* će u operativnoj uporabi biti do 30. lipnja

Nakon što su uspješno prošle remont u Šibeniku, raketne topovnjače *Vukovar* (41) i *Dubrovnik* (42) gotovo su spremne "punopravno" ući u flotu Hrvatske ratne mornarice. U to smo se bar djelomice i sami mogli uvjeriti: reporterska ekipa Hrvatskog vojnika ekskluzivno vam donosi prve fotografije *Vukovara* i *Dubrovnika* u plovidbi Jadranskim morem, preciznije, Kaštelanskim zaljevom. Naravno, brodovi sada imaju hrvatske boje i oznake, a njima upravljaju iskusne hrvatske posade. Glavnu riječ u zapovijedanju *Dubrovnikom* ima poručnik fregate Drago Šimić, dok se za uspješno obavljanje zadaća *Vukovara* brine poručnik fregate Srđan

Bilić. Oba broda su iz Šibenika u Loru stigli početkom siječnja i već plove. Uskoro će u Splitu biti i svečana primopredaja brodova kojom će službeno ući u društvo ostalih brodova HRM-a, a između ostalih nazočit će joj i gradonačelnice dvaju gradova-heroja po kojima su nekadašnja finska plovila dobila svoja nova imena.

Inače, prve dojmove posada i neke nove informacije o topovnjačama prenio nam je zapovjednik flotile HRM-a, kapetan bojnog broda Marin Stošić, koji prije svega ističe zadovoljstvo ljudi uvjetima života i rada na brodu.

U Šibeniku su brodovi premazani posebnom korozivnom zaštitom jer su došli

S brodovima su stigla i dva sonara: jedan ugrađeni brodski tipa Simrad i pasivni tegljeni sonar dizajniran za otkrivanje podmornica u plitkim morima poput Jadrana

JADRANOM ZAPLOVILI

iz drugog (sjevernog) morskog podneblja. Također, *Vukovar* i *Dubrovnik* su zasad opremljeni i s onim "običnim" brodskim inventarom. Ostali sustavi su kompletni i ispravni, a postupci upravljanja brodom su usvojeni iznimno brzo. U skladu s ugovorima MORH-a s Fincima (mornarica i Patria), slijede i daljnji instruktorski sati u "izvedbi" finskih stručnjaka, koji će se iskoristiti isključivo na one brodske sustave s kojima HRM nije pobliže upoznat. Zanimljivo je da su s brodovima stigla i dva sonara: jedan ugrađeni brodski tipa Simrad i pasivni tegljeni sonar dizajniran za otkrivanje podmornica

u plitkim morima poput Jadrana. Tu će se potrošiti najveći kvantum instruktorskih sati. Instruktorska obuka po ugovoru mora završiti 30. travnja ove godine, a *Vukovar* i *Dubrovnik* će u operativnoj uporabi biti do 30. lipnja.

"*Vukovar* i *Dubrovnik* su veliki dobitak za HRM!", zaključio je kapetan Stošić. "Koncipirani su kao višenamjenski, vrlo su ekonomični u potrošnji goriva, imaju dobru optimalnu brzinu krstarenja za ophodnju i mogu se dugo zadržati na moru. Ukratko, mogu obavljati tradicionalne zadaće mornarice, a i služiti za potrebe Obalne straže". ■

Uskoro će u Splitu biti i svečana primopredaja brodova kojom će službeno ući u društvo ostalih brodova HRM-a, a između ostalih nazočit će joj i gradonačelnice dvaju gradova-heroja po kojima su nekadašnja finska plovila dobila svoja nova imena

Vukovar i *Dubrovnik* su koncipirani kao višenamjenski brodovi, vrlo su ekonomični u potrošnji goriva, imaju dobru optimalnu brzinu krstarenja za ophodnju i mogu se dugo zadržati na moru. Mogu obavljati tradicionalne zadaće mornarice, a i služiti za potrebe Obalne straže

VUKOVAR i DUBROVNIK

Napisao i snimio Domagoj VLAHOVIĆ

“

Budući da su pred HKoV-om novi izazovi, SBO to mora pratiti i biti čak i korak ispred onih koji se ovdje obučavaju. Na Slunju je sada kao u gardijskim brigadama: ima nas iz svih krajeva Hrvatske i integrirani smo u jednu ustrojstvenu cjelinu

Pukovnik Mirko STOŠIĆ,
zapovjednik Središta za borbenu obuku HKoV-a

Imamo potencijale i resurse

Za 2009. predviđeno je premještanje topničko-raketne bojne Gardijske mehanizirane brigade na prostor poligona te smo pokrenuli aktivnosti koje će i njima stvoriti odgovarajuće uvjete

Posjetite li Središte za borbenu obuku i slunjski poligon "Eugen Kvaternik", primjetit ćete da više ništa nije kao nekad. Središte, a s njime i njihov "dom", cjeline su koje prolaze ubrzane promjene i modernizaciju. Što je novo u vjerojatno najbitnijem obučnom središtu OSRH-a, te na najvećem poligonu OSRH-a, saznali smo iz razgovora sa zapovjednikom SBO-a i poligona pukovnikom Mirkom Stošićem.

Kako je protekao posljednji preustroj SBO-a?

Novo središte je pravni sljednik "starog središta", te Vojnog poligona "Eugen Kvaternik". Uzimajući u obzir sve okolnosti, relativno smo brzo proveli preustroj u personalnom dijelu, usredotočivši se na zadaće koje su postavljene pred novo Središte za borbenu obuku. Nije bilo problema koje nismo mogli riješiti sami ili uz pomoć nadređenih zapovjedništava, bez obzira što smo u jeku preustroja imali dio organizacije vježbe Noble Midas. Za vrijeme

preustroja stalno smo provodili vježbe i pružali potporu korisnicima poligona. Sada smo konačno završili s preustrojem.

S obzirom na preustroj cijelog HKoV-a, je li došlo do promjena u provođenju vježbi na poligonu?

Smanjio se tempo onoga što smo zvali "rodovske" vježbe, kao i bojnih gađanja, ali se povećao broj vježbi kojima se pripremaju postrojbe za odlazak u međunarodne vojne operacije, bilo pod UN-om ili NATO-om. Budući da su pred HKoV-om novi izazovi, SBO to mora pratiti i biti čak i korak ispred onih koji se ovdje obučavaju. Time se ne zapostavlja obuka koja je jedna od osnovnih zadaća OSRH-a.

Kad se govori o SBO-u, prva asocijacija jest sustav MILES 2000. Kako on u ovome trenutku funkcionira?

MILES 2000 trenutačno zadovoljava potrebe vježbi razine satnijskih timova, što znači, uključuju opremanje satnije koja se uvježba-

va ili provjerava borbenu spremnost, te tzv. suprotne strane, koja je alat SBO-a. S novim komponentama koje smo zatražili u sklopu programa opremanja i modernizacije, bilo bi učinkovitije upravljati postrojbom na terenu i imali bismo još bolje rezultate, te bismo se u određenom dijelu mogli implementirati u vježbe sa Simulacijskim središtem u Zagrebu.

O kojim je komponentama riječ?

To su sustav za automatsko praćenje postrojbi, sustav nezavisnih ciljeva itd..., a tražili smo i komponente koje sada već imamo, ali ne u dostatnoj količini. Vježbe bi bile zahtjevnije i odrađivane s većim snagama.

MILES 2000 je u uporabi četiri godine, možete li sažeti komentare korisnika o njegovoj učinkovitosti u vježbama?

Činjenica da postrojbe sve više inzistiraju na uporabi Milesa u svojim vojarnama i okolnim poligonima, te sama dinamika vježbi pokazuje da korisnici uviđaju kvalitetu tog sustava i realnu sliku koju pruža. On omogućava provođenje vježbi u približno borbenim uvjetima. Također, u raščlambi vježbe svi elementi koji se vide a nestali su za vrijeme paljenog djelovanja pojedinca ili skupine mogu se u potpunosti argumentirati, nema pristranosti.

Hoće li se MILES 2000 moći instalirati na buduća borbena oklopna vozila Patria kojima će se koristiti postrojbe HKoV-a?

Hoće, ali uz određene preinake. Hoće li do njih doći, odlučit će više zapovjedne razine. Naime, ako u tu svrhu prepravimo postojeći sustav za tenk, tada ga i gubimo za tu vrstu vozila. No dođe li do novog opremanja, mogli bismo provoditi obuku i ocjenjivanje tih postrojbi sa svim sredstvima koja su im namijenjena. Tada ne bismo trebali provoditi preinake.

Simulacijsko središte nedavno je opremljeno novim hardverskim i softverskim sustavima. Je li ono već sad spremno za uvezivanje sa SBO-om?

U Simulacijskom središtu se ne bi trebali provoditi veći zahvati. Jedino bi trebala biti ostvarena bolja povezanost Zagreb-Slunj. "Ujedinenjem" bismo dobili još bolje rezultate.

Koje su zahtjevnije vježbe, one za mirovne operacije ili standardne?

Ovo je Središte za borbenu obuku i borbene su zadaće temelj. Određena satnija ili satnijski tim prvo u SBO-u treba proći takvu vježbu. Ako se njome pokaže da je postrojba spremna, a među zadaćama ima i međunarodne vojne operacije, u drugoj fazi obuke u SBO-u

Poligon je već dulje vrijeme veliko gradilište...

U Središte sam došao 2003. iz Tigrova na dužnost zamjenika zapovjednika SBO-a, tadašnjeg zapovjednika brigadira Lečeka. Vjerujte mi da me je u prvom trenutku držala nostalgija, iz slavne postrojbe došao sam u cjelinu u kojoj nije bilo odgovarajućih uvjeta za rad.

Zaključno s 2007. godinom stvorili smo sve potrebne uvjete za kvalitetan život i rad pripadnika SBO-a kao i uvjete za provedbu obučnih aktivnosti korisnika poligona. U tom vremenu rekonstruiran je helidrom s mogućnošću noćnog uzlijetanja i slijetanja i izgrađen novi na promatračnici Debela glava, a imamo i dva pričuvna helidroma. Sanirana je i infrastruktura zapovjedništva opslužništva, te stvoreni uvjeti za smještaj i rad 550 ljudi u čvrstim objektima. Rekonstruiran je zapovjedni objekt za korisnike koji ima prostor za taborovanje postrojbe razine bojne (650-700 ljudi). Sanirali smo i dio prometnica, te izgradili novu teretanu, kao i niz drugih sadržaja radi kvalitetnije provedbe zadaća.

kao nijedna zemlja u okružju

se može provesti vježbe na zemljištu u skladu sa zahtijevanom zadaćom postrojbe u MVO. Kada je riječ o fizičkom naporu, vježbe za mirovne operacije su manje zahtjevne, ali vojnici u njima moraju zamijeniti svojevrsnu borbenu drskost i grubost s umijećem pregovaranja, poznavanjem stranih jezika, kontaktima s medijima... Unatoč tome, ako vojnik nije borbeno spreman, ne može primjereno obavljati zadaće u međunarodnim mirovnim operacijama.

Mogu li se SBO i poligon "Eugen Kvaternik" komercijalizirati i davati u "najam" drugim vojskama?

Čini mi se da ima dosta zanimanja i komercijalizacija je moguća. Imamo mnogo potencijala i resursa, kao nijedna zemlja u okružju. Sa stvaranjem nove infrastrukture zainteresiranost naših partnera bit će još veća. ■

Gradi li se i dalje intenzivno?

Pred završetkom je veliki kuhinjski blok u kojem će se moći pripremiti 1600 obroka i u kojem će odjednom moći jesti više od 500 ljudi, kao i tehnički blok-radionica, u kojem će sve postrojbe moći održavati tehniku. Najviše me raduje rad na obučnoj infrastrukturi: konvoj-cesti duljine 3 km, nadzornoj točki, automatsko-pješačkom strelištu, strelištu za instinktivna gađanja. Na Slunju je sada kao u gardijskim brigadama: ima nas iz svih krajeva Hrvatske i svi smo integrirani u jednu ustrojstvenu cjelinu.

JEDNOM GROM,

“Jednom *Grom*, zauvijek *Grom*“ geslo je pod kojim i danas postoji postrojba Oružanih snaga, a naziv i oznaku nekadašnje 2. gardijske brigade naslijedila je 2. mehanizirana bojna Gardijske motorizirane brigade. U sastavu bojne je čak oko 90 posto “starih” *Gromova*, a gotovo polovica ima ratno iskustvo

ZAUVIJEK GROM

“Jednom *Grom*, zauvijek *Grom*“ geslo je pod kojim i danas postoji postrojba Oružanih snaga, a naziv i oznaku nekadašnje 2. gardijske brigade naslijedila je 2. mehanizirana bojna Gardijske motorizirane brigade.

Novi *Gromovi* na starome mjestu

Kao i gardijska brigada čija su sljednica, i bojna *Gromovi* smještena je u Petrinji, u vojarni “Zrin”, a u budućnosti bi se trebali preseliti u vojarnu “Pukovnik Predrag Matanović”, u kojoj su *Tigrovi*. Dakle, novi su *Gromovi* na starome mjestu, no čini se da je nova samo ustrojbenja cjelina. Naime, 2. mehanizirana bojna u svojim redovima uglavnom ima pripadnike nekadašnje brigade te je u njezinom sastavu čak oko 95 posto “starih” *Gromova*, a gotovo polovica, njih 45 posto, ima ratno iskustvo. Kao i u drugim bojnama Gardijske motorizirane brigade, i u *Gromovima* ima mlađih pripadnika te je prosječna starost postrojbe 33 godine. Da je spoj mladosti i iskustva u vojnim postrojbama uistinu dobitna kombinacija slaže se i satnik Igor Gojmerac, zamjenik zapovjednika bojne, napominjući pritom da su iskustva iz Domovinskog rata više nego dragocjena. To posebno dolazi do izražaja u postrojbama namijenjenim za mirovne vojne operacije, kakva je i ova, a dobrodošlo je i iskustvo sudjelovanja u misijama, kakvim se može pohvaliti i dobar dio *Gromova*. Među njima je i zapovjednik bojne, bojnik Predrag Harmicar, koji se trenutačno nalazi u misiji ISAF u Afganistanu i zapovjednik je 5. OMLT-a. Njegov zamjenik satnik Gojmerac također je sudjelovao u toj misiji tijekom 2007. godine kao pripadnik 2. OMLT-a te je ujedno predložen za zapovjednika 7. OMLT-a, snaga nominiranih za ISAF koje bi u Afganistan trebale ići u rujnu ove godine. Uz ISAF, *Gromovi* sudjeluju i u misiji

Sudeći prema njihovu angažmanu u zemlji, kako tijekom Domovinskog rata tako i u poslijeratnom razdoblju pa sve do danas, kao i u mirovnim misijama diljem svijeta, možemo zaključiti da su *Gromovi* uistinu vođeni svojim geslom - Jednom *Grom*, zauvijek *Grom*

UNDOF na Golanskoj visoravni, gdje čine većinu hrvatskog kontingenta, a jedan pripadnik bojne je u misiji UNMIS u Sudanu.

Obuka i za netradicionalne zadaće

Uz mirovne misije, i u ovoj postrojbi suradnju na međunarodnoj razini ostvaruju sudjelovanjem na raznim tečajevima i vojnim vježbama, kao što su prošlogodišnje Adriatic Aurora, UNMOC i CRONEL. Osvrnuvši se na ukupne aktivnosti u prošloj godini, satnik Gojmerac je istaknuo da je početak godine obilježio završetak procesa ustrojavanja bojne. Uz borbenu obuku, proveli su i III. fazu selekcijske obuke za prijam u djelatnu vojnu službu, a obučavali su se i za mirovne vojne operacije te pripremali snage za ISAF i UNDOF. Sudjelovali su u protupožarnoj sezoni, a za tu se zadaću pripremaju i ove godine. U tijeku su i pripreme za prihvatanje novih borbenih oklopnih vozila Patria, koja će nakon *Tigrova* zadužiti i *Gromovi*, a dio obuke provodi se u zemlji proizvođača, Finskoj. I dalje će se provoditi obuka sastava bojne radi održavanja pune operativne sposobnosti za brzu uporabu snaga na različitim terenima i u raznim vremenskim uvjetima, a u sklopu intenzivne borbene obuke bit će provedena vježba na zemljištu i gađanje iz sustava borbene potpore.

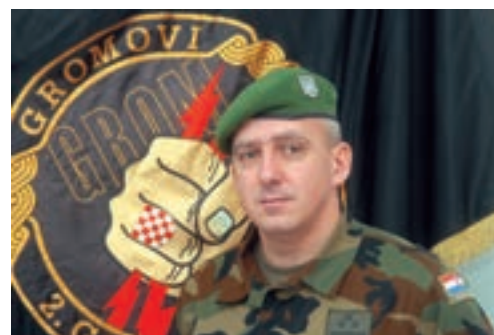
Uz pripremu za međunarodne vojne operacije, provodit će i obuku za tzv. netradicionalne zadaće kao što su obrana od poplava i gašenje šumskih požara (priprema za PP sezonu) te razne druge elementarne nepogode i katastrofe. Naime, osim po ratnim zaslugama, Petrinja *Gromove* pamti upravo po takvoj jednoj "akciji", kada su sudjelovali u izgradnji riječnog nasipa za obranu od poplave, a satnik Gojmerac ističe da su i ubuduće spremni pomoći te stoga ne čudi što je na tom području suradnja s civilnim strukturama bila i ostala iznimno dobra. Sudeći prema njihovu angažmanu u zemlji, kako tijekom Domovinskog rata tako i u poslijeratnom razdoblju pa sve do danas, kao i u mirovnim misijama diljem svijeta, možemo zaključiti da su *Gromovi* uistinu vođeni svojim geslom - Jednom *Grom*, zauvijek *Grom*. ■

Natporučnik Zdenko Fijala, zapovjednik satnije u *Gromovima*, i njegov prvi dočasnik, narednik Dalibor Dumbović, obojica trenutno u misiji UNDOF, snimljeni u trenutku predaha tijekom boravka u misiji ISAF 2007. godine

Kao i gardijska brigada čija su sljednica, i bojna *Gromovi* smještena je u Petrinji, u vojarni "Zrin", a u budućnosti bi se trebali preseliti u vojarnu "Pukovnik Predrag Matanović"

Satnik Igor Gojmerac, zamjenik zapovjednika bojne

Za pristupanje vojsci čovjek se mora "osjetiti pozvanim" a njegova motivacija za postati i ostati vojnikom dublje je prirode od isključive potrebe zadovoljenja osnovnih životnih pitanja...

MOTIVACIJA za vojni poziv

Tijekom života obavljamo različite poslove i aktivnosti za koje posjedujemo određena znanja i vještine. Ako nešto ne znamo raditi ili nismo za to psihički ili tjelesno sposobni, učinak će biti upitan i svakako ne vrhunski. No, uz više ili manje truda i određenu razinu mentalnih sposobnosti niti jedan posao nije nesvladiv. Ako pak izostane motiva i ponestane volje, rezultata zasigurno neće biti. Ono što nas pokreće, održava i usmjerava u određenoj aktivnosti jest motivacija. O motivaciji ovisi što ćemo raditi, koliko dugo i hoćemo li ustrajati u tom poslu bez obzira na težinu i raznolikost prepreka koje nas pri tome mogu ometati. U svakidašnjem životu ponašanje ljudi rijetko je upravljeno samo jednim motivom. Brojna istraživanja opovrgavaju često uvriježen stav kako ljudi rade samo zbog novca. Bitnija je zanimljivost posla, iskazivanje poštovanja za obavljene zadaće, "osjećaj da sam u tijeku zbivanja", sigurnost posla te napredovanje u karijeri. Plaća zauzima tek peto mjesto po važnosti.

Za vojničko zanimanje često se može čuti kako je to poziv. Za pristupanje vojsci čovjek se mora "osjetiti pozvanim" a njegova motivacija za postati i ostati vojnikom dublje je prirode od isključive potrebe zadovoljenja osnovnih životnih pitanja. Činjenica da se svaki vojnik, dočasnik i časnik u određenoj mjeri odriče udobnosti modernog života a svoj život (i zdravlje) izlažu različitim opasnostima pa čak i pogibiji, govori kako egzistencijalni motivi nisu primarni za vojni poziv. Vojska svake zemlje odavnina je predviđena za djelovanje u izrazito teškim i za čovjeka stresnim situacijama od kojih su ratna djelovanja najrazornija u fizičkom ali i psihičkom smislu. "Čak i misije održanja mira", kako je rekao pokojni glavni tajnik UN-a Dag Hammerskolda, "koje nisu posao za vojnike, mogu obaviti samo vojnici zato što se provode u zahtjevnim uvjetima za koje je potrebna organiziranost, osposobljenost, stega i visoka motiviranost".

Ako je ljudski potencijal najvredniji resurs jedne organizacije, onda je osobna motivacija svakog pojedinca za

poslove unutar te organizacije zapravo energija i multiplikator učinkovitosti tog potencijala. A kad se radi o vojsci, upravo je motivacija vojnika glavna meta djelovanja psiholoških operacija suprotne strane. Početkom Domovinskog rata, prema istraživanju iz 1992. (Drenovac), domoljublje povezano s motivima velikog energetskeg naboja kao što je suverenitet Hrvatske i odgovor na zločine koje je neprijatelj počinio, bili su glavni poticaj ulaska u Hrvatsku vojsku. Slično, zakonima fizike, nijedna ljudska aktivnost ne niče sama iz sebe, već nastaje ili zbog neke unutarnje pobude ili vanjskog poticaja. Valja imati na umu kako dobri vanjski poticaji mogu pojačati nutarnje motive, ali jednako tako, ako su negativni mogu oslabiti čak i jaku i stabilnu intrinzičnu motivaciju. Stoga s motivacijskom energijom valja oprezno postupati, njegovati je i usmjeravati, jer za razliku od svakog drugog goriva, kad se jednom javi, ona može biti nepresušan izvor stvaranja i dobrobiti za pojedinca i cijelu organizaciju. ■

MAĐARSKI GRIPENI PREUZELI BORBENO DEŽURSTVO

U zrakoplovnoj bazi Kecskemét, mađarskog ratnog zrakoplovstva, 22. prosinca 2008. priređena je svečanost na kojoj je 14 novih mađarskih višenamjenskih borbenih aviona JAS 39C/D Gripen proglašeno operativnim. Uz to, naglašeno je kako su mađarski Gripeni spremni za zadaće borbenog dežurstva iznad Mađarske, ali i za zadaće u sklopu NATO QRA-a (Quick Reaction Alert). Za borbeno dežurstvo iznad Mađarske trenutno je zadužena mađarska eskadrila borbenih aviona Stršljenovi koja leti na zastarjelim borbenim avionima MiG-29. Stršljenovi će tijekom 2009. postupno svoju ulogu borbenog dežurstva prepustiti eskadrili borbenih aviona Pume, koje su opremljene suvremenim višenamjenskim borbenim avionima JAS 39C/D Gripen. To je veliki korak za mađarsko ratno zrakoplovstvo, ali istodobno i nova potvrda NATO interoperabilnosti borbenog aviona Gripen.

I. SKENDEROVIĆ

FAST RESPONSE CUTTER ZA AMERIČKU OBALNU STRAŽU

Brodogradilište Bollinger Shipyards dobilo je ugovor za projektiranje i gradnju prvog broda klase Sentinel tipa Fast Response Cutter (FRC) vrijedan 88 milijuna dolara za potrebe američke obalne straže. U skladu s najavama, u sljedećih šest do osam godina bit će izgrađeno do 34 FRCa duljine 47 m ako budu ispunjene sve opcije ugovora ukupne vrijednosti 1,5 milijarde dolara. Nova klasa brodova Sentinel temelji se na projektu Stan Patrol 4780 nizozemske brodograđevne tvrtke Damen, inačici koja je već u službi vlade Južnoafričke Republike. Trup brodova bit će od čelika a postizat će maksimalnu brzinu veću od 28 čv. FRC je najmanji od tri glavne klase cuttera koji se nabavljaju pod programom revitalizacije snaga američke obalne straže Deepwater.

M. PTIĆ GRŽELJ

PRATITI POPLAVE

Istraživači američke NASA-e i sveučilišta Ohio University razvijaju model uporabe satelita za oceanografska istraživanja u procjeni rezultata poplava. Znanstvenici su nakon poplava pregledavali satelitske snimke poplavljenog područja. Tako su saznali točan početak poplave, preciznu dinamiku i redoslijed plavljenja te se tim podacima služe kako bi razvili precizan model praćenja i nadzora poplava.

To će omogućiti bolje i učinkovitije suprotstavljanje poplavama te bolju zaštitu ugroženih područja. Konačni rezultat trebale bi biti znatno manje materijalne štete i povećana sigurnost stanovništva na područjima kojima prijete poplave.

M. PETROVIĆ

Foto: NASA

JUŽNA KOREJA KREĆE U PROIZVODNJU F/A-50

Južnokorejska zrakoplovna industrija Korea Aerospace Industries (KAI) potkraj prošle godine poduzela je nove korake k jačanju izvoznih potencijala svog mlaznog školsko-borbenog aviona T-50/A-50 Golden Eagle. Nakon što je prvi put ponuđen svjetskom tržištu na velikom međunarodnom zrakoplovnom sajmu Seoul 2007 Air Show, veliki interes za taj avion počeli su iskazivati Ujedinjeni Arapski Emirati (najava kupnje 60 aviona), Grčka (najava kupnje 30 aviona) i Singapur (najava kupnje 40). Kako bi potaknuli veće zanimanje svjetskog tržišta, i kako bi se bolje prilagodili potencijalnim naručiteljima, Korea Aerospace Industries je krenuo u određena poboljšanja T-50/A-50 Golden Eaglea, koji će dobiti novu (izvoznu) oznaku F/A-50, čime će se istaknuti višenamjensko svojstvo tog lakog mlaznog borbenog aviona. U svijetu ga nazivaju i "mini F-16". Pripremu proizvodnje F/A-50 Korea Aerospace Industries je započeo potkraj 2008. godine. Za potrebe južnokorejskog ratnog zrakoplovstva (ROKAF) dosad su naručena 94 aviona T-50/A-50 Golden Eagle, od čega je 50 aviona T-50, dok je 44 aviona A-50, kojima namjerava zamijeniti postojeću flotu aviona F-5E/F i F-4 Phantom. Uz prethodno navedene zemlje Poljska također iskazuje određeno zanimanje za nabavu F/A-50.

I. SKENDEROVIĆ

PRVA GRČKA PODMORNICA 214 SPOSOBNA ZA PLOVIDBU

Njemačko ministarstvo obrane potvrdilo je sposobnost plovidbe za prvu od četiriju podmornica tipa 214 koje se grade prema projektu HDW-a, a namijenjene su grčkoj ratnoj mornarici. Certifikacija prve podmornice u klasi Papanikolos uslijedila je nakon završetka probnih plovidbi potkraj rujna prošle godine, čime je učinjen dodatan pritisak na Grčku za preuzimanjem već davno izgrađene podmornice istisnine 1800 t. Grčka nije htjela preuzeti 2006. ovu podmornicu zbog, kako su tvrdili, niz tehničkih nedostataka od kojih je bio i loša stabilnost plovila na visokim stanjima mora. Preostale tri podmornice bit će izgrađene u grčkom brodogradilištu Hellenic Shipyards, koje je kao i HDW u vlasništvu njemačkog konzorcija TKMS.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVE ODGODE ZA A400M

Da je razvoj novih tehnologija i sustava dugotrajan, složen i financijski zahtjevan proces, potvrđuje i novo pomicanje rokova u razvoju novog srednjeg taktičkog transportnog aviona A400M, iza čijeg su razvoja i proizvodnje konzorcij EADS te tvrtka Airbus Military.

Isporuka prvog aviona trebala je biti tijekom 2009., ali je sada najavljeno kako se to može očekivati tri godine nakon što se obavi prvi probni let što se pak očekuje do kraja 2009. godine. EADS i Airbus Military predlažu da početak proizvodnje uslijedi nakon dovršetka razvoja svakog pojedinog sustava, te da to bude isključivi kriterij za postavljanje rokova za A400M. Kad bude dovršen, A400M će biti najnapredniji turboprop taktički transportni avion na svijetu. Trenutačno se najviše napora ulaže na dovršetak integriranja četiri turboprop motora EuroProp TP400-D6, te dovršenje softwera za FADEC (full authority digital electronic control) sustava kontrole pogonske skupine.

I. SKENDEROVIĆ

ZAPOČELA GRADNJA T-AKE 10

General Dynamics National Steel and Shipbuilding Company započela je gradnju desetog borbeno-logističkog broda klase Lewis and Clark iz programa T-AKE. T-AKE logistički brodovi djelovat će iz vojno-mornaričkog zapovjedništva, a namijenjeni su prijevozu suhog tereta, streljiva, provijanta, goriva, zaliha, pričuvnih dijelova te potrošnog materijala do brodova-baza i drugih mornaričkih snaga na moru. U skladu s predviđenim projekcijama, završetak gradnje broda istisnine 42 000 t predviđa se 2010. U veljači 2008. kompanija GD dobila je modifikaciju ugovora vrijednog 459 milijuna dolara za gradnju desetog T-AKE broda te za nabavu materijala s dugim rokom isporuke za jedanaest T-AKE.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI ŠVICARAC

Poznati švicarski proizvođač džepnih noževa Victorinox predstavio je novi model legendarnog švicarskog vojnog džepnog noža. Novi je nož došao kao zamjena za prethodni model koji je u službi od 1961. Ugovor su sklopili tvrtka Victorinox i Armasuisse (agencija za nabavu, tehnologiju i nekretnine švicarskog ministarstva obrane, civilne zaštite i sporta).

Program zamjene počeo je u veljači 2008., kad je izdan zahtjev za ponude, na koji se javilo sedam proizvođača iz cijelog svijeta. Vojno je osoblje tijekom ljeta 2008. provelo testiranje svih modela. Obavljeni su i laboratorijski testovi kako bi se utvrdilo odgovaraju li standardima o kvaliteti materijala. Nakon toga je načinjena analiza troškova kako bi se došlo do noža koji nudi najbolji omjer cijene i kvalitete. Izbor je pao na Victorinoxov model, što ne bi trebalo biti nikakvo iznenađenje jer je ta tvrtka sinonim za kvalitetan džepni nož.

Naručeno je 75 000 noževa, a ukupna je cijena posla 1,38 milijuna CHF. Noževi će se švicarskim vojnicima podijeliti za odvijanja redovitih vojnih vježbi tijekom 2009. Nož je novijeg dizajna od dosadašnjeg noža. Drška je od čvrste zelene plastike, koja je hrapava i ergonomska pa omogućava siguran hvat. Sječivo je doživjelo znatne promjene: sad ima rupu koja omogućava otvaranje jednom rukom. Konstrukcijski, riječ je o tzv. drop point sječivu. Uz sječivo, nož ima i pilicu, otvarač za boce koji je ujedno i izvijač široke glave, otvarač za konzerve koji ima i glavu uskog izvijača, križni izvijač te sječivo tipa šila.

M. PETROVIĆ

Foto: Victorinox

PRVI AUTOMATIZIRAN POVRATAK UAV-A NA MORU

Francuski DCNS prvi je objavio uspješan povratak bespilotne letjelice (Unmanned Aerial Vehicle - UAV) Camcopter S-100 na letnu palubu francuskog razarača Montcalm klase Georges Leygues tijekom plovidbe uporabom SADA automatskog sustava za spuštanje. Kombinacija letjelice S-100 i sustava SADA testirana je na brodu gotovo tri dana te je uz manualni povratak uključila 40 automatiziranih spuštanja na palubu.

Sustav SADA rabi infracrveni senzor kojim prati letjelicu pri čemu generira zapovijedi za prilagodbom trajektorije leta sve dok letjelica nije točno pozicionirana kako bi je palubni hvatači smjestili u središte sletnog polja. Trenutačno ograničenje jest mogućnost izvođenja operacije isključivo danju i pri mirnom moru. Vrijeme čitave operacije je kraće od dvije minute dok proizvođač sustava SADA ističe mogućnost njegove uporabe do stanja mora 5.

M. PTIĆ GRŽELJ

FRANCUSKA NARUČUJU NOVE NH90

Francuska obrambena agencija za opremanje i nabavu DGA potkraj prosinca prošle godine naručila je od konzorcija EADS novu količinu od 22 srednja taktička transportna helikoptera NH90. Helikopteri su namijenjeni francuskoj vojsci, koja je dosad dobila 12 helikoptera NH90, i koja se očitovala kako ti helikopteri u cijelosti udovoljavaju njihovim operativnim potrebama, što su i potvrdili proteklih godina.

Dosad je francuska obrambena agencija DGA za potrebe francuskih oružanih snaga (za sve tri grane) naručila ukupno 61 helikopter NH90, u više podinačica. Suvremene helikoptere NH90, koji pripadaju zadnjoj generaciji, proizvodi tvrtka NH Industries, koja je dio konzorcija EADS, odnosno joint venture koji okuplja tvrtke poput Eurocopter, Agusta Westland i Stork Fokker. Dosad je 14 zemalja diljem svijeta ukupno naručilo 529 helikoptera NH90, koji su (ili će biti) isporučeni u 25 podinačica, ovisno o potrebama i zahtjevima naručitelja.

I. SKENDEROVIĆ

INDIJSKO UDRUŽIVANJE

Britanska tvrtka BAE Systems i indijska tvrtka Mahindra&Mahindra pokrenut će zajedničko ulaganje u Indiji, a ono će biti usmjereno na opremu koju će u skoroj budućnosti trebati indijska kopnena vojska. Udjeli u ulaganju raspoređeni su u omjeru 74% Mahindri i 26% BAE Systemsu. Novi bi poslovni subjekt trebao početi s komercijalnim radom u drugoj polovici 2009.

Zajedničko poslovanje očito je pokušaj indijske tvrtke da suradnjom s Britancima dođe do moderne tehnologije i ostvari prijenos znanja na području obrambenih sustava, dok je interes BAE Systemsa ulazak na veliko indijsko tržište vojne opreme. Sjedište nove tvrtke je u Delhiju, a proizvodnja je organizirana u pogonu u gradu Faridabadu. Planira se početno zapošljavanje do 60 ljudi, a temeljni je cilj stvaranje vozila kategorije MRAP prilagođenog indijskim uvjetima.

M. PETROVIĆ

Foto: BAE Systems

Veliki povratak NUKLEARNE ENERGIJE?

U srpnju 2008. održan je trodnevni sastanak G8 - osam najrazvijenijih zemalja svijeta i Rusije, u japanskom gradiću Toyako, koji se nalazi na sjevernom otoku Hokkaido, u sjeni globalne inflacije, rastućih cijena nafte i hrane i slabog dolara. Lideri najrazvijenijih zemalja svijeta dotaknuli su se teme globalnog zagrijavanja, te su se usuglasili u stavu da bi emisije stakleničkih plinova trebali smanjiti za bar 50 posto do 2050. godine. Dano je zeleno svjetlo za daljnji razvoj nuklearne energije koja je označena kao ključni izvor energije u borbi protiv globalnog zagrijavanja. U zajedničkoj izjavi sudionika sastanka G8 rečeno je kako je velik broj zemalja pokazao zanimanje za gradnju nuklearnih elektrana kao rješenje za problem klimatskih promjena i nesigurnosti u opskrbi električnom energijom u budućnosti, a poseban naglasak je bio na jamstvima koja će morati biti dana međunarodnoj zajednici da su nuklearni materijali čvrsto nadzirani i da neće biti uporabljeni u vojne svrhe.

Amerika, Japan i Rusija, koji već imaju razvijenu mrežu nuklearnih elektrana, najavili su povećanje svojih kapaciteta. Tako je primjerice Japan objavio planove da do 2030. poveća udio nuklearne energije na 40 posto u ukupnoj proizvodnji električne energije.

Iako većina svjetskih gospodarskih stručnjaka te najave vidi kao pozitivno rješenje nadolazećih problema, antinuklearni aktivisti i zeleni odbacili su takvu mogućnost kao rješenje za klimatske promjene.

Novoizabrani ruski predsjednik Medvedev izjavio je na sastanku u Toyaki da će tržište nafte i plina imati veliki utjecaj na cijene hrane i klimatske promjene, te dodao kako su se zemlje koje su bile na sastanku usuglasile da se emisije stakleničkih plinova prepolove do 2050. i da suradnja na području nuklearne energije, koja je ekološki čista, izgleda veoma obećavajuća. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Eksperti predviđaju u budućnosti nedostatak struje, porast cijena fosilnih goriva, te veći porast globalnog zagrijavanja kao posljedicu izgaranja fosilnih goriva. Zbog velikih cijena nafte koje su u stalnom porastu i problema globalnog zagrijavanja mnoge zemlje svijeta se okreću nuklearnoj energiji kao rješenju

Foto: Progress Energy

Niz čimbenika utječe na uspješno ispunjavanje vojnih zadaća, kako u ratu tako i u miru. Osim psihofizičkog zdravlja te općeg, vojnostručnog i specijalističkog znanja i niza drugih čimbenika za uspješno funkcioniranje vojne postrojbe golemu važnost ima domoljublje, bez kojeg bi sve naše znanje bilo uzaludno, neučinkovito jer ne bi posjedovalo potrebnu ljubav, polet i htijenje da se učinkovito i uz velika odricanja provode zadaće

Utjecaj domoljublja na ispunjavanje vojnih zadaća

Uzalud nam svekoliko znanje ako nema zanosa da se ono pokrene i stavi u odgovarajuću funkciju. Svi su velikani u ljudskoj povijesti bili veliki domoljubi, koji bez zanosa ne bi postizali velike uspjehe u gospodarskom, kulturnom razvoju, ali i obrani i stasanju svoje domovine.

Domoljublje je onaj nevidljivi moralni magnet koji ima golemi ujedinjujući poticaj u obavljanju svakog posla, dakle ne samo vojničkog. Uvažavajući sva znanja i umijeća svijeta, bez prijeko potrebnog domoljublja pripadnici vojne postrojbe bili bi samo slijepi provoditelji svakodnevnih zadaća. Zahvaljujući našem srcu, ljubavi, u našu svakodnevnu djelatnost unosimo želju, optimizam, vedrinu i nadu za svladavanje i najzahtjevnijih prepreka. Ljubav u čovjekovu životu ima neizmjernu ulogu, polazeći od ljubavi prema partneru, obitelji, poslu, sportskom društvu itd. Bez ljubavi čovjekov bi život bio siv, monoton i nezanimljiv. Na taj način je i ljubav

prema vlastitoj domovini pokretač čovjekovih aktivnosti.

Pravo domoljublje ne svodi se samo na ljubav prema vlastitom domu i narodu nego i prema svim ljudima dobre volje. Istinska ljubav nema granica: ona je dobrohotna i dobrotiva prema svim ljudima bez obzira na vjeru, naciju, rasu, imovinski i socijalni status. Međutim ljubav nije neka apstraktna kategorija neovisna o određenim ljudima prema kojima se manifestira u određenom prostoru i vremenu. Čovjek prožet i obogaćen domoljubljem osim ljudskog zajedništva nosi u sebi čitav niz pozitivnih vrijednosti koje u zajednici sa svojom sredinom pokreću društvo naprijed. Domoljublje se kao uzvišena čovjekova emocija stječe ponajprije odgojem. Nadalje, u jačanju domoljublja veoma važnu ulogu imaju škola, crkva, sportska društva, a posebno radna i životna sredina. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Foto: Tomislav Brandt

Iako se još uvijek razvijaju i izvidničke, trenutačno je dominantan razvoj borbenih bespilotnih letjelica, u rasponu nosivosti od tek nekoliko stotina kilograma pa do više tona korisnog tereta

Kuda idu bespilotne letjelice?

Bespilotne su letjelice prošle dugačak put od malih izvidničkih letjelica, koje su više podsjećale na skupe igračke, nego na uporabljivo borbeno sredstvo. Postupno su, povećanjem veličine i nosivosti, iz izvidničkih prerasle u prave borbene letjelice i tako prevladale sve opasnosti (bolje rečeno protivljenja) daljnjeg razvoja. Unatoč činjenici da su zakasnilo u razvoju i izvidničkih i borbenih bespilotnih letjelica, europski su proizvođači uložili veliki napor da sustignu američku i izraelsku konkurenciju.

Nagli razvoj borbenih bespilotnih letjelica u zadnjem desetljeću nije prošao baš potpuno glatko. Naime, prve su izvidničke bespilotne letjelice napravljene jednostavne i zato znatno jeftinije u odnosu na izvidničke zrakoplove (avione i helikoptere). Zato je i gubitak takve jeftine letjelice smatran minornim troškom, na razini redovite potrošnje streljiva ili goriva. Međutim, povećanjem broja i zahtjevnosti zadaća koje izvidničke i borbene bespilotne letjelice moraju izvršavati, nužno dolazi i do njihovog usložavanja, a to pak dovodi do znatnog povećanja cijene. S druge strane

bespilotne letjelice nemaju posadu, što znatno olakšava negiranje pripadnosti nekoj državi. Zbog toga se često rabe za izvidanje i borbene zadaće u osjetljivim pograničnim područjima. Jedan takav primjer jest sukob u Gruziji u kojem su obje strane intenzivno rabile izvidničke bespilotne letjelice. Pritom su i gruzijska i ruska vojska uspijevale obarati protivničke izvidničke bespilotne letjelice, što je samo dodatno "potpirivalo" sukob. Tako je ruski MiG-29 uspio oboriti gruzijsku

izvidničku bespilotnu letjelicu Hermes 450. Cijeli slučaj i ne bi bio tako zanimljiv da snimka obaranja nije dostupna na Youtubeu. Gotovo svakodnevno stižu i vijesti o napadima bespilotnih letjelica na položaje i baze afganistanskih talibana u Pakistanu. Iako još nije potvrđeno ni jedno obaranje, postoje izvješća da je pakistanska vojska u barem dva slučaja otvorila paljbu na takve letjelice. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojn timer.hr)

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Poslije desetljeća stagnacije, na međunarodno tržište korveta i fregata ponovno se vratila Rusija, koja za relativno malo novca nudi kvalitetan proizvod. Tu je i potpuno novi "igrač" - Kina

Svjetsko tržište korveta i fregata (II. dio)

Zahvaljujući znatno boljem pu-njenju državnog proračuna (ponajviše od naftnih prihoda) ruska je vojska nakon desetljeća krize konačno došla u poziciju da znatnije ulaže u nabavu nove opreme. Protuvrijednost od čak 60 milijardi američkih dolara dodijeljena je ratnoj mornarici (trenutačno drugoj najvećoj pomorskoj snazi na svijetu), a taj će se novac potrošiti u sljedeća dva desetljeća. Između ostalih, ruska će mornarica dobiti i dvanaest novih fregata. Krajem 2007. godine ruska je ratna mornarica dobila prvu novu korvetu iz Projekta 20380 – Steregušči. Polaganje kobilice prve korvete Steregušči održano je krajem prosinca 2001. u brodogradilištu Severnaja Verf u Sankt Peterburgu,

svečano je porinuta u svibnju 2006., dok je prva faza ugovornih ispitivanja započela u studenom i završila u prosincu iste godine. Druga faza primopredajnih ispitivanja započela je u svibnju 2007., a nakon njih uslijedila je državna prijamna provjera. Do 2011. godine planirana je isporuka još četiri korvete ove klase. Te će korvete zamijeniti "ostarjele" fregate klase Udaloj, koje redovito patroliraju oko otočja Savbard u blizini norveške obale, oko kojeg se vodi spor između Osla i Moskve.

Maksimalna istisnina Stereguščija je 2100 tona, duljina 104,5, a širina 13 metara. Stereguščij je opremljen automatskim topničkim sustavom A-190 kalibra 100 mm (rabi 5P-10 radarski

direktor za upravljanje paljbom), jednim Kashtan-M protuzračnim sustavom, s dva AK-630 sustava za blisku protuzračnu obranu, protupodmorničkim/protutorpednim torpednim sustavom Paket, sonarom Zarya ugrađenim na brod, niskofrekventnim aktivno/pasivno tegljenim sonarom Vinyetka, motrilačkim 3D radarom Furke, aktivno/pasivnim ciljničkim radarom Monument te TK-25 sustavom za elektroničku borbu. U središnjem dijelu broda smješteno je osam 3M24 (SS-N-25) protubrodskih krstarećih projektila, a sletna krmena paluba omogućava djelovanje helikoptera Ka-28 Helix. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

DASSAULT SUPER MYSTERE

Unatoč ustaljenom mišljenju da je povijest francuskih borbenih aviona s mlaznim pogonom počela tek s pojavom Miragea, to nipošto nije tako. Prvi francuski lovac s turbomlaznim motorom bio je Ouragan, a potom je došla serija aviona Mystere. Činjenica jest da je francuska industrija, zbog njemačke okupacije tijekom II. svjetskog rata, ozbiljno kasnila za američkim, britanskim, pa i sovjetskim proizvođačima aviona, ali se ozbiljno trudila nadoknaditi taj zaostatak. Koliki je bio trud najbolje govori činjenica da je Ouragan prvi put poletio 29. veljače 1949. Njegov nasljednik, MD 452 Mystere I, prvi je put poletio 23. veljače 1951., a već 28. rujna 1952. poletio je Mystere IV. Zbog takve brzine razvoja novih, sve naprednijih lovačkih aviona, ne začuđuje što im je operativni vijek trajanja bio vrlo kratak, te su ga uglavnom proveli kao avioni za prijelaznu obuku i trenazu.

Iako je već Mystere I mogao probiti zvučni zid, doduše u oštrom poniranju, Dassault se žurio da što prije napravi lovački avion koji će nadzvučne brzine moći dosežati i u vodoravnom letu. Po prvim planovima,

prvi francuski pravi nadzvučni lovački avion trebao je postati Mystere IVB, u osnovi modificirani Mystere IVA, opremljen francuskim motorima Atar 101G-2 potiska 44,1 kN. Iako je Mystere IVB imao znatno bolje letne odlike od Mystere IVA, njegov je razvoj otkazan kako bi se svi dostupni novčani i ljudski resursi preusmjerili u razvoj lovca Super Mystere, čiji je razvoj imao veliko vojno, ali još više političko značenje jer je trebao postati prvi zapadnoeuropski nadzvučni lovački avion.

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Super Mystere je vratio sjaj francuskoj zrakoplovnoj industriji postavši prvi zapadnoeuropski nadzvučni lovački avion koji je uspješno ušao u operativnu uporabu

Zagrepanin David Schwarz patentirao je i izgradio upravljivi zračni brod krute konstrukcije koji je uspješno uzletio u Njemačkoj 3. studenoga 1897. godine pred brojnom publikom. Ovaj izum danas nepravedno nosi ime njemačkog grofa Zeppelina...

DAVID SCHWARZ

- nezasluženo u sjeni Zeppelina (I.dio)

David Schwarz je rođen u mjestu Keszthely, u Mađarskoj, 1852. godine u židovskoj obitelji. U trinaestoj godini s majkom, udovicom, seli u Županju te upisuje obrtnu školu i izučava trgovački zanat kod lokalnog trgovca. S vremenom se počeo samostalno i uspješno baviti trgovinom građevnim drvom, a poslije i eksploatacijom šuma što mu je donijelo pozamašan imetak. Preselio se u Zagreb gdje je sa suprugom Melanijom živio na Zrinjevcu 17. Stekao je zavidna tehnička znanja, a u svojoj četrdesetoj godini dolazi na ideju izgradnje zračnog broda koja mu postaje opsesija. U njegovoj pilani kraj Našica izbio je požar i pri spašavanju strojeva zadobio je teške opekline. Vrijeme provedeno u zagrebačkoj Zakladnoj bolnici iskoristio je da bi detaljno razradio ideju o svojoj letjelici.

Godine 1886. Schwarz je u Zagrebu dovršio nacрте gonjenog upravljivog zračnog broda krute aluminijske strukture i oplate iz tankog aluminijskog lima te je izradio njegov model. Projekt izgradnje letjelice zahtijevao je golema financijska sredstva pa izumitelj za svoj projekt traži potporu vlasti u Beču. Civilne vlasti nisu pokazale zanimanje za to, a ni prijam kod ministra vojske, generala Kriegha-mera, nije urodio plodom.

Otkriće duralumnija

Izumitelj je predvidio da njegov zračni brod mora imati krutu metalnu strukturu i oblogu od tankih aluminijskih limova. Aluminiij je bio potencijalno rješenje zbog svoje male specifične težine ali tada poznate legure nisu imale dovoljnu čvrstoću. Stoga je Schwarz, u tvornici njemačkog metalurškog magnata Karla Berga koji je već proizvodio niz aluminijskih legura, započeo istraživanja. Nakon dugotrajih pokusa pronašao je novu slitinu aluminiija pogodnu za izgradnju strukture svoje letjelice. Ona je bila nešto teža, ali znatno tvrđa od do tada poznatih legura aluminiija, i što je najvažnije, mogla se zavarivati po postupku koji je izumitelj samostalno otkrio. Bilo je to epohalno otkriće koje danas poznajemo kao duraluminij ili dural, a nazvan je Schwarzovim aluminiijem. Pokrenuta je proizvodnja nove slitine pod trgovačkim imenom Berg-Viktorija aluminiij. Duraluminij jest jedan od ključnih pronalazaka u povijesti zrakoplovstva koji je uvelike nadživio doba zračnih brodova.

Schwarzov ruski dirizabl

U carskoj Rusiji je postojalo veliko zanimanje za razvoj vojnog zrakoplovstva. Grade se

mnoge letjelice i izvode brojni pokusi. Ruski poslanik u Beču izvijestio je vladu o novom pronalasku Davida Schwarzara koji je "od visokog vojnog interesa". Schwarzar je 1893. godine pozvan u Petrograd (St. Petersburg) gdje mu je, pod pokroviteljstvom cara Aleksandra III. (1845.-1894.) pružena financijska i materijalna pomoć. Dobio je hangar, potrebno osoblje i tražene proizvodne resurse. Iste godine započela je gradnju broda, a aluminij mu je iz Njemačke stizao iz tvrtke Karla Berga. Za dvije godine sagradio je upravljivi zračni brod na koji je ugrađen Daimlerov benzinski motor. Po nekim izvorima, njime je 1894. izumitelj pokušao dva uzleta, no letjelica se tek odlijepila od tla. Poteškoće je izazivala nedovoljna čistoća uzgorskog plina jer je ispušteni vodik bio prilično loše kvalitete. Bio je to za izumitelja rješiv problem, ali su se pojavili novi problemi koji nisu bili tehničke prirode. Rusi su se htjeli domoći ovog izuma pa su Schwarzara namjeravali likvidirati pod izgovorom da je austrijski špijun. Nedugo nakon careve smrti, čiju je podršku uživao, bio je životno ugrožen pa preko noći uništava svoj izum, uzima nacрте i s lažnom putovnicom bježi u Zagreb.

Francuske su vlasti pratile Schwarzarov rad pa mu je predložena suradnja. Schwarzar putuje u Pariz na pregovore o prodaji svojeg izuma, no vidjevši da Francuzi pokušavaju potajno snimiti njegove nacрте, prekida pregovore i vraća u domovinu. Glas o uspješnosti ruske letjelice proširio se Europom pa je Schwarzar već 1895. započeo gradnju drugog zračnog broda u Berlinu.

Berlinska letjelica

Karl Berg je uspio zainteresirati vlasti u Berlinu za Schwarzarov projekt upravljivog zračnog broda krute konstrukcije, pa je početkom 1895. godine izumitelj otputovao u Berlin i ugovorio izgradnju novog zračnog broda. Tvorničar Berg je dao novac za izgradnju letjelice uz uvjet da se aluminij kupuje u njegovoj tvrtki. Projekt je počeo. Na vojnom vježbalištu Tempelhof kod Berlina izgrađena

je velika radionica. Radovi napreduju polako, pa je Berg koji je uložio velik novac i uzdržavao Schwarzarovu obitelj, dodao nove klauzule ugovoru s istaknutim krajnjim rokom, ne bi li ubrzao gradnju. Nakon 18 mjeseci, krajem kolovoza 1896. godine, zračni brod je bio završen. Brod je pregledala komisija pruskog ministarstva vojske, a njihovo je izvješće bilo prepuno pohvala: "Schwarzarov zračni brod od aluminija proračunat do najsitnijih pojedinosti, genijalno je izrađen projekt, majstorsko djelo moderne metalurgije, kojim je prije svega dokazano da su tako velika i šuplja tijela u pogledu konstrukcije

moćna, a u to se do sada s pravom sumnjalo."

Neslužbeni let je, prema svjedočenju izumiteljeve kćeri, izveo sam Schwarzar 8. listopada 1896. u nazočnosti svojih radnika. Brod se uzdignuo na manju visinu uz pravilan rad motora i elise te se kretao u željenom pravcu načinivši krug iznad radionice.

Nažalost, pokus je bio neslužben jer je izveden bez javnosti. Njemački general i grof Zeppelin zanimao se za Schwarzarovu konstrukciju. Nudi suradnju, ali ga zagrebački izumitelj glatko odbija. ■

(kraj u sljedećem broju)

Uzlet druge Schwarzarove letjelice na Tempelhofskoj poljani 1897. godine

Druga Schwarzarova letjelica koju je radio u Berlinu bila je gradisija duljine 47 i širine 13,5 metara. Imala je duraluminijsku konstrukciju obloženu vrlo tankim aluminijevim limom. Unutar aluminijevske ovojnice broda smješteno je sedam zasebnih spremnika s uzgorskim plinom. Cijela konstrukcija broda težila je 3560 kg, a valjkasti prostor za plin (vodik) je imao obujam od 3680 kubičnih metara. Brod je bio aerodinamičnog oblika, najsličniji puščanom zrnu. Imao je valjkast oblik, s prednje strane je bio stožasto zašiljen a straga blago zaobljen. U sredini, ispod metalnog trupa, na rešetkaste nosače obješena je gondola u kojoj se nalazio pogonski benzinski motor tvrtke Daimler snage 16 KS (11,7 kW) i težine 400 kg. Motor je izravno gonio glavnu pogonsku elisu, a dvije bočne upravljačke elise pokretao je putem pogonskog remenja. Izumitelj se odlučio za bočni smještaj elisa kako bi dobio mogućnost upravljanja brodom po pravcu. Velika je elisa bila aksijalno pomična čime je trebalo omogućiti fino upravljanje za vrijeme okretanja broda, a to se trebalo postići i zaustavljanjem jedne bočne elise.

Sila uzgona broda napunjenog čistim vodikom iznosila je 3300 kg. Pri tome je mogao podići osim sebe još jednu osobu i 130 kg balasta.

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE VEZANE UZ DOMOVINSKI RAT

Izvešća raznih tijela JNA svjedoče o tijeku i rezultatima provedbe zapovijedi o stavljanju naoružanja TO Hrvatske i Slovenije pod nadzor JNA, odnosno o razoružanju hrvatskog i slovenskog naroda, kako na pojedinim područjima tako i na cjelokupnom teritoriju Hrvatske i Slovenije

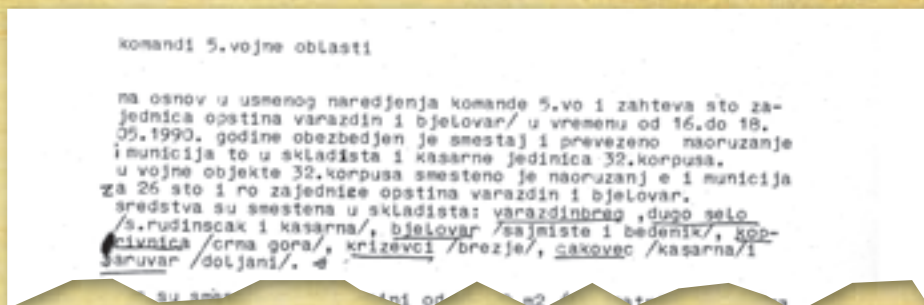
"Izvešće Komande 32. korpusa OS SFRJ Komandi 5. vojne oblasti", koje je 18. svibnja 1990. potpisao "komandant" general-major Jevrem Cokić, govori o oduzimanju naoružanja "TO zajednica općina Varaždin i Bjelovar":

Na osnovu usmenog naređenja Komande 5.VO i zahteva ŠTO zajednica opština Varaždin i Bjelovar u vremenu od 16. do 18. 05. 1990. godine obezbeđen je smeštaj i prevezeno naoružanje i municija TO u skladišta i kasarne jedinica 32. korpusa. U vojne objekte 32. korpusa smešteno je naoružanje i municija za 26. ŠTO RO zajednice opština Varaždin i Bjelovar. Sredstva su smeštena u skladišta: Varaždinbreg, Dugo Selo /s. Rudinščak i kasarna/, Bjelovar /Sajmište i Bedenik/, Koprivnica /Crna Gora/, Križevci /Brezje/, Čakovec /Kasarna/ i Daruvar /Doljani/.

TMS su smeštena na površini od 3.700 m² /kvadratnih/ prostora, koji je obezbeđen preraspodelom i izvlačenjem m/v iz garaža. Sredstva su prevežena prosečnim dnevnim angažovanjem 90 m/v, pri čemu je preveženo 2235 tona TMS ili 447 raznih tereta i pređeno 53.000 km za šta je utrošeno oko 10m³ goriva. Za izvršenje zadatka angažovano je 68 starešina, 9 gl (građanskih lica, op.a.) i 374 vojnika. Zadatak je izvršavan u neprekidnom radu uz vrlo dobro zalaganje vojnika, gl i starešina i primernu saradnju sa ŠTO, bez ijednog vanrednog događaja i većeg kvara na m/v. Prema nama nije zabeležen ni jedan slučaj neprimerenog reagovanja, nesuglasica, već naprotiv u svim ŠTO ekipe korpusa bile su primljene srdačno i poslužene sa bezalkoholnim pićima i sendvičima, a u delu ŠTO i sa ručkom. U neposrednom kontaktu nismo uočili da saopštenja organa republika i stranki izazivaju kolebanje i nesigurnost. Naređenje SSNO shvaćeno je kao mera bezbednijeg čuvanja i povoljnijeg održavanja ovih sredstava.¹

¹ Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995., Dokumenti, knjiga 1: Oružana pobuna Srba u Hrvatskoj i agresija Oružanih snaga SFRJ i srpskih paravojnih postrojbi na Republiku Hrvatsku 1990.-1991., Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Zagreb, 2007., 23-24.

Oduzimanje oružja TO SR Hrvatske (III. dio)

Dokument u cijelosti pogledajte na: www.hrvatski-vojniki.hr

Razoružanje hrvatske Teritorijalne obrane provedeno je do 23. svibnja 1990., na temelju strogo povjerljive zapovijedi, koju je 14. svibnja 1990. protuzakonito (bez znanja i suglasnosti Predsjedništva SFRJ) potpisao načelnik Generalštaba oružanih snaga SFRJ general pukovnik Blagoje Adžić.

Izvešća raznih tijela JNA svjedoče o tijeku i rezultatima provedbe zapovijedi o stavljanju naoružanja TO Hrvatske i Slovenije pod nadzor JNA, odnosno o razoružanju hrvatskog i slovenskog naroda, kako na pojedinim područjima tako i na cjelokupnom teritoriju Hrvatske i Slovenije. Izvori pokazuju da se u Hrvatskoj i prije provedbe spomenute zapovijedi gotovo polovica objekata u kojima se čuvalo naoružanje hrvatske TO (178 od 364) nalazila u sklopu kompleksa JNA. U Sloveniji je taj omjer bio nešto povoljniji za slovenske vlasti, jer se samo trećina objekata u kojima se čuvalo oružje slovenske TO (111 od 314) nalazila u sklopu kompleksa JNA. Jednako tako, izvori govore da je naoružanje TO Hrvatske gotovo u cijelosti stavljeno pod nadzor JNA, a da to nije bio slučaj u Sloveniji, gdje zbog

intervencije Predsjedništva SR Slovenije JNA pod svoj nadzor nije preuzela naoružanje i streljivo iz dvanaest Općinskih štabova TO i dva bataljuna TO, odnosno ukupno 14 420 komada pješačkog naoružanja i 115 tona streljiva (izvorni dokument o tome objavit ćemo u sljedećem broju).

S obzirom na navedeno (u prethodna dva broja Hrvatskog vojnika), može se zaključiti da su prema nalogu, ili barem uz suglasnost, srbijanskih političara (predsjednika Srbije Slobodana Miloševića i Borisava Jovića) vojne vlasti SFRJ na rezultate izbora u Hrvatskoj (od 22. i 23. travnja te 6. i 7. svibnja 1990.) reagirale razoružanjem Hrvatske, te da je ono planirano i ubrzano provedeno prije nego što je u Hrvatskoj, u skladu s rezultatima tek završenih izbora, 30. svibnja 1990. službeno došlo do primopredaje dužnosti i ustrojavanja nove vlasti. ■

* U sljedećem broju tekst izvešća od 22. svibnja 1990. o realizaciji zapovijedi načelnika Generalštaba OS SFRJ general-pukovnika Blagoje Adžića od 14. svibnja 1990., o stavljanju pod nadzor JNA oružja TO SR Hrvatske i SR Slovenije.

Zbogom, generale

Iznad Bruške galeb bili leti,
priko Like, u Vinkovce sleti.
Slabih krila, duga leta,
Hrvatska je njemu sveta.
General je ponos našeg roda
i znao je da krv nije voda.
Izdanak je uskočkih junaka,
Kotarana, velebitske bure,
potomak je pradida nam Duje.
U ratu si pokazao tko si,
pravi Čačić nepravdi prkosi.
Ti ćeš ostat' u herojskoj priči,
generale, rod se tobom diči.

Živija si časno i pošteno,
svakoga si pogledati moga,
i reći mu kojega si roda.
Domoljublje, hrabrost i herojstvo,
generale, bilo ti je svojstvo.
Iznad svega volija si vojsku,
dao si joj i srce i dušu,
da, Gordane, još vitrovi pušu.
Neka pušu, vrime neće stati,
heroj si nam, to ćeš i ostati.

Kobnog petka na alpskome tlaku,
osta' si nam zauvik u mraku.
Mrak te vodi u Aleju grada,
tvog Zagreba, di počivaš sada.
Tamburica jeca ti nad grobom,
to je bio naš pozdrav s tobom.

Plotuni nam razaraju dušu,
generale, još vitrovi pušu.
Bura puše, plavo nebo para
iznad Bruške i Ravnih Kotara.
To je bilo i poljednje zbogom,
naš viteže, neka mir je s tobom!

Tomislav ČAČIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojn@morh.hr

Jesmo li spremni učiti od drugih?

Najčešće spominjane riječi zadnjih mjeseci, ne samo u nas, nego čini mi se u cijelom svijetu, jesu recesija, kriza, stezanje remena... Koji god pisani medij počnete čitati, doima se da ništa drugo osim toga ne pišu; svaka informativna emisija počinje gotovo u pravilu rečenicama čiji je sadržaj vezan uz spomenutu problematiku. I najveće flegme postaju zabrinute kad sve ovo vide i čuju; ni oni više nisu ravnodušni, a u većini naših razgovora prevladava vjerojatno opravdana zabrinutost zbog stanja u kojem se nalazimo.

No, svatko pametan zna da se nijedan problem ne događa odjednom, a pogotovo ne krize. Svakoj krizi prethodi razdoblje pretkrize, koje je opomena ili u najmanju ruku poziv na oprez. Svako takvo stanje ima svoje pretfaze, koje su svojevrsni alarm. Pretkrize i pretfaze, ako ih se ozbiljno shvati, mogu spasiti od krize ili je barem ublažiti. Uvijek postoje osobe koje malo dalje vide pa upozoravaju na određene opasnosti koje prijete; postoje ljudi koji su učeniji te, predmnijevajući da bi se nešto loše moglo dogoditi, predlažu određene načine djelovanja da bi se to loše izbjeglo; postoje stručnjaci koji imaju i ideje kako onemogućiti dolazak neželjenih stvari i još više neželjenih posljedica.

I u Svetom pismu imamo dosta takvih primjera. Jedan od njih vidimo upravo u onedjeljnom čitanju iz knjige proroka Jone. Niniva, za ondašnja vremena neobično velik grad, zbog načina života svojih stanovnika bila je u opasnosti da bude razorena. Zato im čovjek koji je malo dalje vidio, prorok Jona, govori: "Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena". Ninivljani nisu ostali gluhi na ovaj glas. To je za njih bio alarm. Shvatili su da onaj koji ih upozorava čini to iz želje da ih spasi i zbog toga najozbiljnije shvaćaju ta upozorenja. Nisu nastavili živjeti kao da ništa nisu čuli. Naprotiv, Ninivljani "oglasiše post i obukoše se u kostrijet, svi od najvećega do najmanjega". Ove biblijske riječi govore o ozbiljnosti pred upozorenjem. Budući da su se Ninivljani "obratili od svojega zlog puta", izbjegli su najgore - kriza je spriječena pretkriznom fazom.

Cijenjana gospodo, primjer stanovnika grada Ninive trebao bi biti poticajan za svakoga od nas. Za proroke, ekonomiste, političare, bankare, sve ljude. Oni koji vide dalje (ako ih danas uopće ima), morali bi jače govoriti o onome što oni već vide a većina ne vidi, a sve sa željom da ne dode do neželjenih stvari. Oni koji bi ih prvi trebali poslušati, recimo političari, morali bi poslušati glas onih prvih (jesu li političari navikli slušati nekoga??). Svi ljudi morali bi uistinu "stegnuti remen" ili "oglasiti post i obući se u kostrijet, svi od najvećega do najmanjega", kako grad, narod, bilo tko ne bi bio "razoren", već kako bi se naprotiv ozbiljnim shvaćanjem upozorenja postiglo "obraćenje".

Dragi prijatelji, povijest je uistinu učiteljica života, a Biblija je knjiga u kojoj se mogu naći primjeri i povijesne zgode iz kojih, ako čovjek uči, može mnogo naučiti. Zar nam svima ne bi bilo ljepše učiti na primjeru Jone i Ninivljana negoli se suočavati s recesijom, krizom, stezanjem remena? Jesmo li spremni učiti od drugih? Još nije kasno. Naravno, uz uvjet da smo spremni na "post i kostrijet". I to svi, "od najvećega do najmanjega".

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Nicholas Farrell:
Mussolini – novi život,
Naklada Ljevak, Zagreb, 2008.

Benito Mussolini je bio jedna od ličnosti o kojima se najviše govorilo u njegovo vrijeme, a većina toga što se govorilo, išlo mu je u prilog. Papa Pio XI. nazvao ga je čovjekom "kojega je poslala Providnost" da spasi Italiju, američki veleposlanik u Rimu Washburn Child "najvećom ličnošću svoje sredine i vremena", a Churchill "rimskim genijem". No, povijest pišu pobjednici i čim je Mussolini postao gubitnik, zajamčeno mu je mjesto jednog od većih negativaca u povijesti.

Autor pokušava shvatiti kako je Mussolini mogao osvojiti vlast i zadržati je – u cjelini bez prolijevanja krvi – dva desetljeća, sve do svojeg katastrofalnog saveza s Hitlerom, a zatim razotkriti zašto mu tako dugo u Italiji nije pružen nikakav otpor i zašto ga je međunarodna politika tako dugo neumjereno hvalila.

Mussolini je počeo karijeru kao ljevičarski revolucionar, ne podnoseći klerikalizam i buržoaziju; bio je i briljantan novinar te je bilo dovoljno pročitati samo jedan njegov članak da bi se shvatilo kako nije bio puki lakrdijaš. No, njegova diktatura i brojni ratni zločini i dalje bacaju strašnu sjenu na svijet u kojem živimo. Povijest je, nakon svega, Mussolinija zapamtila kao grotesknog klauna i jednog od najvećih svjetskih zločinaca.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Australija

- australski romantični avanturistički
- trajanje: 165 minuta
- režija: Buzz Luhrman
- distributer: Continental film
- glume: Nicole Kidman (Sarah Ashley),
Brandon Walters (Nullah), Hugh Jackman (Gonič)

Uoči II. svjetskog rata engleska gospođa Sarah Ashley dolazi požuriti svoga muža u prodaji ranča u, za nju nimalo privlačnoj, Australiji. Stigavši na drugi kraj svijeta, saznaje da joj je muž ubijen i da u ljude koji vode ranč ne može imati povjerenja. Kad se upusti u rješavanje tih problema, upoznat će potpuno drukčiji svijet i dotad za nju nevidljivu ljepotu Australije...

Na ovom projektu sastali su se najpoznatiji australski filmski brandovi kako bi snimili epopeju o svojoj rodnoj zemlji, odnosno kontinentu. Redatelj Luhrman, koji je slavu stekao mjuziklima (*Romeo i Julija* iz 1996. i *Moulin Rouge* iz 2001.), trenutačno vrlo uspješni Hugh Jackman i neponovljiva Nicole Kidman. Zbog svega toga razočaranje je naposljetku bilo još veće. Luhrman je vjerojatno želio biti što više na tragu slavni filmova *Zameo ih vjetar* ili Houstonove *Afričke kraljice*, te je film režirao kako se to radilo prije 50 godina. Uz mnogo patetike i empatije, pokušao je ostatku svijeta pokazati "unutarnju" ljepotu Australije, ali je ostao toliko neuvjerljiv da se nadam da će ga se dosjetiti pri nominacijama za Zlatne maline. Ne sjećam se kad sam se toliko dosađivao u filmu koji traje više od dva i pol sata i obiluje akcijskim scenama. Jedini razlog zašto nisam ustao i otišao raditi nešto korisnije bila je uvijek izvrsna, prekrasna Nicole.

Leon RIZMAUL

VREMEPLOV

28. siječnja 814.
Umro Karlo Veliki

Nakon pada Rimskoga Carstva i seobe naroda, razdijeljenu je Europu pod svojom vlašću ponovno ujedinio moćni franački vladar Karlo Veliki. On je od relativno male kneževine, naslijedivši na prijestolju svoga oca Pipina Malog, potkraj VIII. stoljeća stvorio veličanstvenu monarhiju koja je obuhvatila gotovo cijeli zapadnoeuropski svijet. Golema Franačka država koja se prostirala od ušća Labe do Biskajskog zaljeva, stečena mačem i uzdignuta papinskom krunom, trajala je samo do Karlove smrti, 28. siječnja 814. kada je taj znameniti vladar podlegao groznici. Kažu da su mu posljednje riječi bile: "Bože, smiluj se duši mojoj!" Franci su Karla pokopali u Marijinoj crkvi u Aachenu, postavivši ga u grobnici uspravno kao da je još živ, s mačem, krunom i žezlom na zlatnom prijestolju. Grobni natpis je hvalio "pravovjernog cara koji je sretno raširio Franačku i 47 godina slavno vladao". No, dani stare slave brzo su prošli. Poslije Karlove smrti nasljednici su se pograbili za carsku baštinu. Karolinške su zemlje ispočetka podijeljene na tri, a zatim na dva dijela. Iz zapadne polovice, nekadašnje rimske Galije nastat će Francuska, a iz istočne, bivše Germanije, Sveto Rimsko Carstvo njemačke narodnosti. Začudo, ta se tvorba s brojnim narodima održala do 1806. godine, kada ju je Napoleon bacio u ropotarnicu povijesti proglašivši sebe jedinim baštinikom Karla Velikog i njegove tradicije.

24. siječnja 1965. – umro Winston Churchill

25. siječnja 1077. – pokajnički put Henrika VII u Canossu

27. siječnja. 1945. – oslobođen Auschwitz

27. siječnja 1967. – eksplozija Apolla 1

28. siječnja 1573. – počela Seljačka buna Matije Gupca

29. siječnja 1915. – prvi zračni napad, Nijemci napali Englesku cepelinom

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba likovnih radova djelatnika MORH-a i GSOS-a

Zbog velikog zanimanja posjetitelja MORH-ove Galerije "Zvonimir", Bauerova 33, produžena je III. izložba likovnih radova djelatnika Ministarstva obrane i Glavnog stožera, te se može razgledati do 28. siječnja, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

Oklopno sanitetsko vozilo

U Vojnom muzeju nalazi se oklopno sanitetsko vozilo izrađeno u veljači 1992. u Tvornici autobusa Zagreb. U ožujku 1992. predano je na uporabu 131. brigadi HV-a Županja koja se njime u Domovinskom ratu koristila u akcijama spašavanja, zbrinjavanja i evakuacije ranjenih branitelja.

Vozilo je izrađeno na podvozju TAM-a 161 A85T uporabom visokokvalitetnih čeličnih profila na koje je zavarena oplata izrađena od pancirnog lima u sendvič konstrukciji, debljine 3mm vanjski + 5 mm unutarnji. Prozori su izrađeni od neprobog stakla debljine 60 mm. Ukupna težina praznog vozila iznosi 7470 kg i može primiti 2090 kg što je omogućavalo smještaj 18 sanitetskih nosila na zaokretnim konzo-

Zbirka:

Oklopna vozila ručne izrade 1991. - 1993.

Naziv:

Oklopljeno sanitetsko vozilo

Mjesto i vrijeme izrade:

Tvornica autobusa Zagreb, veljača 1992.

Literatura i podaci:

Zlatko Ivković,
Hrvatski oklopnjaci 1991. -1993.,
MORH, Zagreb, 2001.

lama, jednog većeg rasklopnog ležaja za hitne intervencije, dodatnog sklopivog sjedala za članove medicinske ekipe, spremnika za 35 litara pitke vode te svog potrebnog sanitetskog materijala.

Tvornica autobusa Zagreb izradila je deset gotovo istovjetnih oklopnih sanitetskih vozila, posljednjih pet predano je na uporabu Hrvatskoj vojsci 2. ožujka 1993. Sve je dogovoreno na sastanku što ga je, odgovarajući na prijeku potrebu za takvom vrstom vozila, 15. kolovoza 1991. sazvaio tadašnji upravitelj tvornice Ivica Radeljak. Na sastanku je Ivica Petrić dobio zadaću pripremiti podvozje, Đuro Ožanić i Ivan Frančić izraditi projekt, a Franjo Turčić nabaviti potreban materijal.

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir, (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Tiskara Zelina d.d., K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009. Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Na temelju Zakona o medijima (stavak 1 članak 34) objavljujemo podatke o financijskom poslovanju tiskovine Hrvatski vojnik u 2008. godini:

Tvrtka: MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
Adresa: Trg kralja Petra Krešimira I, Zagreb
Vlasnička struktura: u 100%-tnom vlasništvu Republike Hrvatske
Prihodi: 158.147,67 kuna
Rashodi: 1.125.126,29 kuna
Prosječna naklada: 5 400 komada tjedno

www.hgzd.hr

web info

Svaka priča o vojnoj povijesti i sadašnjosti neizbježno je popraćena i simbolima pod kojima se stupalo i ratovalo: zastavama i grbovima. Zato vjerujemo da među našim čitateljima ima mnogo onih koje bi mogla zanimati stranica Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva, čiji je čelnik hrvatski časnik Željko Heimer. Utipkavanjem adrese www.hgzd.hr naići ćete na velik broj tema o grbovima i zastavama, no bitno je i što postoji pregled i drugih korisnih linkova, hrvatskog i inozemnog *podrijetla*. Naravno, doživljavanje tih simbola za većinu je uglavnom vizualno, tako da postoje i grafički prikazi, te fotografije. U društvu su sigurno željni i novih članova te suradnika, pa vas njihova stranica možda i potakne da o tome malo razmislite.

D. VLAHOVIĆ

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

